

Motion till riksdagen

1988/89:Sk350

av Bengt Silfverstrand och Jan Andersson (båda s)

Åtgärder mot s.k. skalbolag

Beteckningen skalbolag, som används i den allmänna debatten är inte en juridisk-teknisk term men antyder att det är fråga om ett bolag utan innehåll. Uttrycket är ofullständigt, eftersom det inte täcker det förhållandet att till ett s.k. skalbolag antingen är knuten en i taxeringssammanhang vid överlåtelse-tillfället inte utnyttjad förlust eller obeskattade vinstmedel. Ibland kallas dessa skalbolag för förlustbolag resp. vinstbolag.

Lagstiftning som direkt tar sikte på skalbolag av typ förlustbolag finns huvudsakligen i 8 och 9 §§ lagen (1960:63) om förlustavdrag. Enligt 9 § första stycket Lagen om förlustavdrag gäller följande: "Förvärvaren av en juridisk person aktier i sådan omfattning att förvärvaren får ett bestämmande inflytande i ett aktiebolag, som inte är fåmansföretag, går aktiebolaget miste om rätten till avdrag för förlust som har uppkommit före förvärvet, om det inte är uppenbart att förvärvaren genom förvärvet får en tillgång av verkligt och särskilt värde med hänsyn till sin rörelse eller kapitalförvaltning." Syftet med denna bestämmelse är att motverka sådan handel med aktier i förlustbolag som är betingad av möjligheten för förvärvaren att vid beskattningen utnyttja det förvärvade företags förlustavdrag.

Den aktuella debatten gäller emellertid i första hand skalbolagstransaktioner avseende vinstbolag. En vinstbolagstransaktion innebär starkt förenklat att någon säljer sitt företag men ändå har det kvar. För att lyckas med detta reptrick på beskattningsområdet krävs tillgång till ett lönsamt aktiebolag, revisorer, skattekonsulter och mellanhänder, som sammanför hugade säljare och köpare. Det krävs alltså en hel del av den som skall genomföra dylika transaktioner. Å andra sidan har det genom åren funnits åtskilliga som är beredda att ta det besväret, och många som mot rundhänt ersättning velat hjälpa till.

Karakteristiskt för en vinstbolagsaffär är att man delar upp tillgångarna och skulderna i ett vinstgivande aktiebolag, så att själva rörelsetillgångarna överförs till ett nytt bolag medan man lämnar kvar kontanter och vinstmedel i det gamla bolaget. Sedan säljs aktierna i det "tömda" bolaget, vanligen kallat skalbolaget, till utomstående. Man säljer bolagets likvida medel, med vidhängande skatteskuld. Själva rörelsen drivs vidare i det nya bolaget av den gamle ägaren. Det nya bolaget drivs med samma personal, i samma lokaler med samma kunder och leverantörer som tidigare och oftast också under samma firma som det ursprungliga bolaget. Någon reell försäljning av bolaget har inte skett och något affärsmässigt motiv finns inte.

Affärerna med plundrade vinstbolag sväller nu så snabbt att polisen

känner sig maktlös. Man hinner knappt utreda en affär innan tio nya kommit fram. Redan i dag beräknar polisen att mellan två och fem miljarder kronor på det här sättet undanhållits från beskattning. Flera stora härvor med skalbolag utreds f.n. I den största har 330 företag sålts och plundrats på sina tillgångar. Tre huvudpersoner, som flytt från Sverige, har häktats i sin frånvaro. Genom nya mellanhänder har uppköpen av skalbolag som plundras fortsatt även efter det moderbolaget, hemmahörande i Eslöv, försattes i konkurs.

Att konstruerade skalbolag skapas, och att företag utåt sett kan fortsätta som om ingenting hänt, medan hela den ekonomiska basen försvinner till ett annat bolag, har ingenting med sund affärsverksamhet att göra.

Riksskatteverket håller på med en kartläggning av transaktioner mot skalbolag och avser vidare att göra en utvärdering av vad som kommer fram vid den aktuella kartläggningen. Utöver ovan nämnda kartläggning pågår utredningar på skilda länskattemyndigheter av ca 15 härvor omfattande omkring 1000-talet överlåtelser av berört slag av skalbolag. Enligt länskattemyndigheten i Malmöhus län framstår köparna i skalbolagstransaktioner inte sällan som rent kriminella. De försöker att skattefritt lyfta vinstmedlen ur de förvärvade bolagen genom att exempelvis helt enkelt inte deklarerar eller genom att ta upp falska utjämningsposter i bokföring och deklaration. Någon avsikt att göra rätt för sig tycks de inte ha, varför det blir staten, dvs. skattebetalarna, som får betala i form av minskade skatteintäkter. Det kan mot denna bakgrund befaras att en lagstiftning som riktas mot köpledet endast skulle ha begränsad effekt, varför lagstiftningsåtgärder i första hand bör omfatta skärpta regler för säljarna. Länskattemyndigheten i M-län bedömer behovet av ändrade regler som stort.

Det framstår som helt uppenbart att en skärpning av lagstiftningen är den enda möjligheten att komma till rätta med de avarter av affärstransaktioner som döljer sig under skalbolagens täckmantel.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om lagstiftning mot s.k. skalbolagstransaktioner.

Stockholm den 20 januari 1989

Bengt Silfverstrand (s)

Jan Andersson (s)

